

MONITORING MÉDIÍ

Piatok
30. 09. 2016

Tel 02/69 253 113
Email eva.vaskova@cvtisr.sk
www.cvtisr.sk
©CVTI SR

OBSAH

Konferencia o podpore a rozvoji talentu (12. – 13. 9. 2016)

VIDEO: BARTOLO: Pri podpore mladých talentov treba prijímať opatrenia

(12. 09. 2016; *TASR/Tablet.TV*)

V rámci dnešnej konferencie o podpore a rozvoji talentu to uviedol maltský minister školstva a zamestnanosti Evarist Bartolo.

VIDEO: BARTOLO: Pri podpore mladých talentov treba prijímať opatrenia

(12. 09. 2016; *www.dobrenoviny.sk*)

V rámci dnešnej konferencie o podpore a rozvoji talentu to uviedol maltský minister školstva a zamestnanosti Evarist Bartolo.

VIDEO: BARTOLO: Pri podpore mladých talentov treba prijímať opatrenia

(12. 09. 2016; *www.info.sk*)

V rámci dnešnej konferencie o podpore a rozvoji talentu to uviedol maltský minister školstva a zamestnanosti Evarist Bartolo.

Plavčan podporuje hľadanie talentu v každom dieťati

(12. 09. 2016; *www.spravy.pravda.sk*)

V každom dieťati a mladom človeku treba hľadať talent a rozvíjať ho. Môže to byť to hlavné, s čím sa človek presadí v živote. Na pondelňajšej tlačovej konferencii o podpore a rozvoji talentu to povedal minister školstva Peter Plavčan.

Talent treba hľadať v každom dieťati, hovorí Plavčan

(12. 09. 2016; *www.domov.sme.sk*)

Podľa Plavčana je potrebné ho rozvíjať všestranne a nielen u tých, o ktorých vieme, že sú najlepší.

Minister Plavčan chce svojou reformou podporiť talentované deti

(12. 09. 2016; *televízia TA 3; Hlavné správy*)

Klasické školy talent nerozvíjajú, ale ničia. To je hlavný dôvod, prečo sa systém školstva aj prístup učiteľov musí zmeniť. Zhodli sa na tom predstavitelia Európskej únie v rámci Konferencie o podpore a rozvoji talentu. Aj na túto oblasť sa zameria školská reforma, ktorú chystá minister školstva Peter Plavčan.

Prezident Kiska: Každý nerozvinutý talent je stratenou šancou

(12. 09. 2016; www.parlamentnelisty.sk)

Prezident Andrej Kiska v pondelok vystúpil s otváracím príhovorom na Konferencii o podpore a rozvoji talentu, ktorá sa konala v rámci predsedníctva Slovenska v Rade Európskej únie.

Talent ako budúcnosť Európy (1)

(12. 09. 2016; www.vedeckykaleidoskop.cvtisr.sk)

V rámci predsedníctva Slovenskej republiky v Rade Európskej únie koná sa v dňoch 12. – 13. septembra 2016 v Bratislave, v priestoroch hotela Double Tree By Hilton, medzinárodná konferencia o podpore a rozvoji talentu, jedno z kľúčových podujatí v oblasti vzdelávania. Organizátorom konferencie je Centrum vedecko-technických informácií SR, priamo riadená organizácia Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR.

Talent ako budúcnosť Európy (2)

(14. 09. 2016; www.vedeckykaleidoskop.cvtisr.sk)

Dvojdňová Medzinárodná konferencia o podpore a rozvoji talentu, ktorá sa konala v dňoch 12. a 13. septembra 2016 v Bratislave, v priestoroch hotela Double Tree By Hilton, počas druhého dňa pokračovala vystúpeniami v niekoľkých sekciách.

Podpora mladých talentov

(25. 09. 2016; *Televízna stanica STV 1; Správy RTVS; 19:00*)

Európska únia hľadá spôsob, ako úspešne a ďalej podporovať mladé talenty. Únia si sľubuje, že talentovaní mladí sa ľahšie zamestnajú a spoločnosť bude vďaka inováciám rýchlejšie napredovať. Ako na to, by mala povedať aj slovenská vláda. Minister školstva vidí cestu v tútoroch, ktorí sa budú venovať žiakom individuálne. Odborníkov podľa Petra Plavčana máme dosť.

Talenty v zrýchlenom svete vytvárajú rozdiel. Hľadá ich aj Slovensko

(26. 09. 2016; *týždenník TREND*)

Talent bol v antickom svete jednotkou hmotnosti. A aj dnes stále zaváži. V globalizovanom a zrýchlenom svete totiž vytvára rozdiel. Vyzdvihuje unikátnosť jedinca a aj miesta, ktoré dokáže priťahovať výnimočnosť. No nie je len tromfom v konkurenčnom súboji. Predovšetkým prináša riešenia. Pozreli sme sa preto na talent bližšie.

TEXTY

Konferencia o podpore a rozvoji talentu (12. – 13. 9. 2016)

VIDEO: BARTOLO: Pri podpore mladých talentov treba prijímať opatrenia

(12. 09. 2016; TASR/Tablet.TV)

V rámci dnešnej konferencie o podpore a rozvoji talentu to uviedol maltský minister školstva a zamestnanosti Evarist Bartolo.

VIDEO: BARTOLO: Pri podpore mladých talentov treba prijímať opatrenia

(12. 09. 2016; www.dobrenoviny.sk)

V rámci dnešnej konferencie o podpore a rozvoji talentu to uviedol maltský minister školstva a zamestnanosti Evarist Bartolo.

VIDEO: BARTOLO: Pri podpore mladých talentov treba prijímať opatrenia

(12. 09. 2016; www.info.sk)

V rámci dnešnej konferencie o podpore a rozvoji talentu to uviedol maltský minister školstva a zamestnanosti Evarist Bartolo.

V oblasti podpory a vyhľadávania mladých talentovaných ľudí je dôležité prijímať opatrenia nielen na úrovni vzdelávacieho systému, ale aj na ekonomickej a sociálnej úrovni. V rámci dnešnej konferencie o podpore a rozvoji talentu to uviedol maltský minister školstva a zamestnanosti Evarist Bartolo. Upozornil, totiž že viac ako 22 miliónov detí v Európskej únii žije v zlých sociálnych podmienkach.

"Keď chceme podporovať rozvoj talentu našich detí, tak musíme prijímať opatrenia na sociálnej aj ekonomickej úrovni," uviedol maltský minister. Preto treba zapojiť do podpory mladých talentov aj ministerstvá financií. Opatrenia však sú nevyhnutné podľa neho prijímať aj v oblasti vzdelávacieho procesu. "Budúcnosť závisí od toho ako sa podarí zladiť to, čo sa deje vo formálnom a neformálnom vzdelávaní," dodal. Bartolo zdôraznil, že na rozvíjanie talentu nestačí len to, aby deti sedeli a počúvali v školách. „Musíme zladiť to, čo sa deje v školách aj mimo nich,“ uviedol s tým, že tradičné školy nerozvíjajú talenty, ale ich ho skôr ničia.

Jednou z najväčších úloh v EÚ je podľa eurokomisára pre vzdelávanie kultúru, mládež a šport Tibora Navracsicsa rozvíjanie osobností talentovaných mladých ľudí. Z tohto pohľadu Európa podľa neho stojí pred úlohou, ako spraviť vzdelávací systém flexibilnejším, aby sa neplytvalo talentovanými ľuďmi v EÚ.

Podľa slovenského ministra školstva Petra Plavčana v rámci podpory mladých talentov rezort školstva pripravil viacero výziev. Ide napríklad o výzvu v rámci ktorej môžu školy žiadať asistentov učiteľov, špeciálnych pedagógov, ktorí napomôžu učiteľovi, aby mal dostatok času pre všetkých žiakov. „V triede bude zúčastnených viac pedagógov, ktorí napomôžu tomu, aby sa vyhľadával talent a aby ho bolo možné rozvíjať,“ dodal. Rezort školstva taktiež uvažuje nad otvorením štátneho vzdelávacieho programu. Učiteľia by tak podľa Plavčana mali pri učení otvorenejšie ruky.

<http://www.teraz.sk/slovensko/e-bartolo-pri-podpore-talentov-treba-p/217119-clanok.html>

<http://www.dobrenoviny.sk/c/80746/video-bartolo-pri-podpore-mladych-talentov-treba-prijimat-opatrenia>

<http://www.info.sk/sprava/117231/video-bartolo-pri-podpore-mladych-talentov-treba-prijimat-opatrenia/>

Plavčan podporuje hľadanie talentu v každom dieťati

(12. 09. 2016; www.spravy.pravda.sk)

V každom dieťati a mladom človeku treba hľadať talent a rozvíjať ho. Môže to byť to hlavné, s čím sa človek presadí v živote. Na pondelňajšej tlačovej konferencii o podpore a rozvoji talentu to povedal minister školstva Peter Plavčan.

Talent môže byť to hlavné, s čím sa človek presadí v živote, preto je podľa ministra školstva Petra Plavčana potrebné hľadať a rozvíjať ho v každom dieťati.

Minister zároveň zdôraznil, že žijeme v rýchlo sa meniacom svete a dôležitejšie ako encyklopedické údaje bez logických súvislostí je mať zručnosť, ako s tými údajmi pracovať. Talent je podľa Plavčana potrebné rozvíjať všestranne a nielen u tých, o ktorých vieme, že sú najlepší.

Téma rozvíjania talentu podľa Plavčana korešponduje so základnými princípmi reformy výchovy a vzdelávania na Slovensku. Ministerstvo podľa neho už predložilo niekoľko výziev, ktoré by mali podporiť túto ideu. Podľa Plavčana ide napríklad o výzvu, v rámci ktorej školy môžu žiadať asistentov učiteľov či špeciálnych pedagógov. To má napomôcť učiteľovi, aby mal dost času venovať sa všetkým žiakom. Ministerstvo školstva tiež pripravuje projekt na otvorenie štátneho vzdelávacieho programu, aby učitelia mali otvorenejšie ruky v tom, ako učiť a aké budú používať metódy.

Eurokomisár pre vzdelávanie, kultúru, mládež a šport Tibor Navracsics dnes uviedol, že téma hľadania talentu je dôležitá aj z hľadiska pracovného trhu a zamestnaneckej politiky. Pripomenul pritom, že jednou z priorít EÚ je pomôcť mladým ľuďom, aby boli zamestnateľní a viac vyhovovali súčasnému pracovnému trhu. Minister školstva a zamestnanosti Malty Evarist Bartolo zdôraznil, že sa treba pozerať na faktory v škole, ale aj mimo nej. Podľa výskumu je totiž do 30 percent detí závislých na tom, čo sa deje v škole a 70 percent detí najmä od toho, čo sa deje mimo školy.

Ak chceme podporovať rozvoj talentu detí, tak podľa neho treba prijímať opatrenia aj na sociálnej a ekonomickej úrovni. Zdôraznil, že viac ako 22 miliónov detí v EÚ žije v chudobe a sú vylúčené zo spoločnosti, majú zlý zdravotný stav a kvalitu života. Škola podľa Bartola nemôže urobiť všetko a treba prijať opatrenia v rámci EÚ, aby riešili aj otázku chudoby detí a nerovnosti.

Ako dodal, budúcnosť závisí od toho, ako sa podarí zladiť to, čo sa deje vo formálnom, neformálnom a informálnom vzdelávaní a deti treba pripravovať na úlohy 21. storočia. Tradičné školy podľa neho nerozvíjajú talenty, ale ich skôr ničia.

<http://spravy.pravda.sk/domace/clanok/404847-talent-treba-hladat-v-kazdom-dietati-tvrdi-plavcan/>

Talent treba hľadať v každom dieťati, hovorí Plavčan

(12. 09. 2016; www.domov.sme.sk)

Podľa Plavčana je potrebné ho rozvíjať všestranne a nielen u tých, o ktorých vieme, že sú najlepší.

V každom dieťati a mladom človeku treba hľadať talent a rozvíjať ho. Môže to byť to hlavné, s čím sa človek presadí v živote.

Otvorenejšie ruky učiteľom

Na tlačovej konferencii o podpore a rozvoji talentu to povedal minister školstva Peter Plavčan. Minister zároveň zdôraznil, že žijeme v rýchlo sa meniacom svete a dôležitejšie ako encyklopedické údaje bez logických súvislostí je mať zručnosť, ako s tými údajmi pracovať.

Talent je podľa Plavčana potrebné rozvíjať všestranne a nielen u tých, o ktorých vieme, že sú najlepší.

Téma rozvíjania talentu podľa Plavčana korešponduje so základnými princípmi reformy výchovy a vzdelávania na Slovensku. Ministerstvo podľa neho už predložilo niekoľko výziev, ktoré by mali podporiť túto ideu.

Podľa Plavčana ide napríklad o výzvu, v rámci ktorej školy môžu žiadať asistentov učiteľov či špeciálnych pedagógov. To má napomôcť učiteľovi, aby mal dost času venovať sa všetkým žiakom.

Ministerstvo školstva tiež pripravuje projekt na otvorenie štátneho vzdelávacieho programu, aby učitelia mali otvorenejšie ruky v tom, ako učiť a aké budú používať metódy.

Majú vyhovovať pracovnému trhu

Eurokomisár pre vzdelávanie, kultúru, mládež a šport Tibor Navracsics uviedol, že téma hľadania talentu je dôležitá aj z hľadiska pracovného trhu a zamestnaneckej politiky.

Pripomenul pritom, že jednou z priorít EÚ je pomôcť mladým ľuďom, aby boli zamestnateľní a viac vyhovovali súčasnému pracovnému trhu. Minister školstva a zamestnanosti Malty Evarist Bartolo zdôraznil, že sa treba pozeráť na faktory v škole, ale aj mimo nej.

Podľa výskumu je totiž do 30 percent detí závislých na tom, čo sa deje v škole a 70 percent detí najmä od toho, čo sa deje mimo školy. Ak chceme podporovať rozvoj talentu detí, tak podľa neho treba prijímať opatrenia aj na sociálnej a ekonomickej úrovni.

Zdôraznil, že viac ako 22 miliónov detí v EÚ žije v chudobe a sú vylúčené zo spoločnosti, majú zlý zdravotný stav a kvalitu života. Škola podľa Bartola nemôže urobiť všetko a treba prijať opatrenia v rámci EÚ, aby riešili aj otázku chudoby detí a nerovnosti.

Ako dodal, budúcnosť závisí od toho, ako sa podarí zladiť to, čo sa deje vo formálnom, neformálnom a informálnom vzdelávaní a deti treba pripravovať na úlohy 21. storočia. Tradičné školy podľa neho nerozvíjajú talenty, ale ich skôr ničia.

<http://domov.sme.sk/c/20270986/talent-treba-hladat-v-kazdom-dietati-hovori-plavcan.html#ixzz4M6JpdubN>

Minister Plavčan chce svojou reformou podporiť talentované deti

(12. 09. 2016; televízia TA 3; Hlavné správy)

Klasické školy talent nerozvíjajú, ale ničia. To je hlavný dôvod, prečo sa systém školstva aj prístup učiteľov musí zmeniť. Zhodli sa na tom predstavitelia Európskej únie v rámci Konferencie o podpore a rozvoji talentu. Aj na túto oblasť sa zameria školská reforma, ktorú chystá minister školstva Peter Plavčan.

"Talent objavili učitelia napríklad aj u týchto stredoškolákov, od svojich rovesníkov sa líšia tým, že počas štúdia na **gymnázium** si založili firmu a venujú sa predaju žuvačky na chudnutiu, ktorú sami vyvinuli."

Aleš Manica, **Gymnázium** Trebišovská v Košiciach:

"Ma to najviac naučilo komunikatívnosti a takej prezentácii a to si myslím, že je veľmi dôležité v dnešnom svete, sa vedieť dobre odprezentovať."

Mária Kovaříková, **učiteľka Gymnázia** Trebišovská v Košiciach:

"Snažíme sa byť partneri a už je len na tých deťoch, aby pochopili, že fajn, už sme partneri, už poďme robiť spolu nejaké dobré veci."

Lucia Lukušová:

"Práve na komunikácii na hodinách, v školských kluboch a po **vyučovaní** stojí podľa odborníkov podpora a rozvoj talentu. Hľadať ho treba už od útleho detstva."

Péter Csermely, prezident Európskej rady pre vysoké schopnosti:

"Učítelia musia dieťa neustále sledovať a zamerať sa na všetko, čo je nezvyčajné, musia organizovať špeciálne príležitosti v školách i mimo nich a testovať **žiakov** z rozličných aspektov."

Lucia Lukušová:

"Na objavovanie talentov sa zameria aj reforma slovenského **školstva**, cieľom rezortu je dostať do **škôl** viac asistentov **učiteľov** i špeciálnych **pedagógov**, aby mali viac času individuálne sa **žiakom** venovať."

Peter Plavčan, minister školstva:

"Aby učítelia mali trošku otvorenejšie ruky v tom, akým spôsobom budú učiť, to znamená, aké budú používať metódy."

Lucia Lukušová:

"Táto oblasť ale nestojí len na rezortoch **školstva**, vyžaduje si totiž dostatok peňazí na vytvorenie rovnakých podmienok pre **učiteľov** i **žiakov**. V európskej 28-čke žije totiž viac ako 22 miliónov detí v chudobe."

Evarist Bartolo, **minister školstva** a zamestnanosti Malty:

"Európska komisia by mala vyhlásiť, že treba podporovať rozvoj talentov nielen vtedy, keď sa rozpráva s **ministrami školstva**, ale aj s ministrami financií."

Lucia Lukušová:

"Talent podľa odborníkov nie je len výška IQ, ale je to kombinácia flexibility, múdrosti a zručnosti detí."

<http://www.ta3.com/clanok/1090737/minister-plavcan-chce-svojou-reformou-podporit-talento-vane-deti.html>

Prezident Kiska: Každý nerozvinutý talent je stratenou šancou

(12. 09. 2016; www.parlamentnelisty.sk)

Prezident Andrej Kiska v pondelok vystúpil s otváracím príhovorom na Konferencii o podpore a rozvoji talentu, ktorá sa konala v rámci predsedníctva Slovenska v Rade Európskej únie.

<http://www.parlamentnelisty.sk/politika/politici-voicom/Prezident-Kiska-Kazdy-nerozvinuty-talent-je-stratenou-sancou-276684>

Talent ako budúcnosť Európy (1)

(12. 09. 2016; www.vedeckykaleidoskop.cvtisr.sk)

V rámci predsedníctva Slovenskej republiky v Rade Európskej únie koná sa v dňoch 12. – 13. septembra 2016 v Bratislave, v priestoroch hotela Double Tree By Hilton, medzinárodná konferencia o podpore a rozvoji talentu, jedno z kľúčových podujatí v oblasti vzdelávania. Organizátorom konferencie je Centrum vedecko-technických informácií SR, priamo riadená organizácia Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR.

Cieľom konferencie je upozorniť na dôležitosť podpory talentu, či už na národnej alebo celoeurópskej úrovni. Podujatie je signálom záujmu Slovenskej republiky o pozitívne ovplyvňovanie a umožnenie rozvoja talentovaných jednotlivcov, a teda aj spoločnosti ako celku. Na konferencii bola zdôraznená úloha podpory a rozvoja talentu v rôznych oblastiach na národnej, ale aj celoeurópskej úrovni. Zúčastnili sa na nej zástupcovia inštitúcií a orgánov Európskej únie, tvorcovia národných politík z členských štátov EÚ, ako aj predstavitelia organizácií zameraných na prácu s talentom, ktorí sa venujú možnosti pozitívneho ovplyvňovania talentovaných jednotlivcov a ich rozvoja.

Zameranie konferencie korešponduje s mottom slovenského predsedníctva v oblasti školstva, mládeže, športu, vedy a výskumu, ktorým je „Podpora a rozvoj talentu“. Účasť potvrdilo vyše 50 prednášajúcich – expertov pôsobiacich v tejto oblasti, a tiež tvorcov príslušných európskych a národných politík.

Slávnostné otvorenie konferencie sa konalo za účasti prezidenta Slovenskej republiky Andreja Kisku, komisára Európskej komisie pre vzdelávanie, kultúru, mládež a šport Tibora Navracicsa, ministra školstva a zamestnanosti Malty p. Evarista Bartola, ministra školstva, vedy, výskumu a športu Petra Plavčana a ďalších.

Prezident **Andrej Kiska** vo svojom vystúpení, okrem iného, zdôraznil, že na Slovensku sme stratili rešpekt a úctu k vzdelávaniu a k učiteľskému povolaniu. Pokiaľ to nebude priorita, čelíme problémom. Dôležitá je najmä práca s nadanými deťmi, a to aj z chudobných oblastí a rómskej populácie. Nerozvinutý talent je stratenou šancou nielen pre dieťa, ale aj pre našu spoločnosť a celú Európu.

„V každom dieťati sa ukrýva obrovský potenciál. Tento potenciál však príliš často zostáva nevyužitý. Európska únia si jednoducho nemôže dovoliť takéto plytvanie ľudskými zdrojmi, za ktorým sa skrýva na jednej strane kolektívne zlyhanie a na druhej strane nespočetné tragické ľudské osudy,“ zdôraznil na tlačovej konferencii **Tibor Navracics**, komisár EK pre vzdelávanie, kultúru, mládež a šport.

Význam individuálneho prístupu pri rozvíjaní talentu každého jednotlivca podčiarkol aj **Peter Plavčan**, minister školstva, vedy, výskumu a športu SR: *„Som presvedčený, že každý jednotlivec má určitý špecifický druh talentu, je však potrebné ho objaviť a už od útleho detstva vhodne rozvíjať a podporovať. Rozpoznať talentovaných jednotlivcov už v detstve je zložitou, ale dôležitou úlohou poskytujúcou východisko pre ich vhodné vzdelávanie a výchovu.“*

Na tlačovej konferencii vystúpil aj **Evarist Bartolo**, minister školstva a zamestnanosti Malty, ktorá prevezme predsedníctvo po Slovenskej republike. Expertov na rôzne iniciatívy v oblasti podpory a rozvoja talentu zastupoval **Péter Csermely**, prezident organizácie ECHA (European Council for High Ability).

Program prvého dňa konferencie (12. 9. 2016) obsahoval prednášky zaradené do troch blokov v jednotlivých sekciách.

Prezentácie v hlavnej politicko-odbornej sekcii **Talent a zručnosti ako budúcnosť Európy** boli zamerané na politiku vzdelávania podporujúceho rozvoj talentu v SR a EÚ, možnosti európskeho financovania talentovaných jednotlivcov, vnímanie talentu ako súčasť každého človeka, investície do podpory a rozvoja talentu. Ďalšie prezentácie smerovali na národné aktivity v danej oblasti, ako aj vysvetlenie významu talentu a potrebu jeho podpory a rozvoja, za účelom zabezpečenia konkurencieschopnosti a udržateľnej európskej ekonomiky a spoločnosti.

S prednáškami vystúpili:

Sophie Beernaerts (Európska komisia, Generálne riaditeľstvo pre vzdelávanie a kultúru)

Joan Freeman (Spojené kráľovstvo: súkromná prax pre nadané deti)

Giovanna Barzanò (Taliansko: Ministry of Education, University and Research)

Jolana Laznibatová (Slovensko: Škola pre mimoriadne nadané deti a Gymnázium v Bratislave)

Yoomi Renström (SEDEC: Komisia pre sociálnu politiku, vzdelávanie, zamestnanosť, výskum a kultúru)
Péter Csermely (Maďarsko: European Council for High Ability)

V tejto sekcii reprezentovala Slovensko **Jolana Laznibatová**, riaditeľka Školy pre mimoriadne nadané deti a Gymnázia v Bratislave, ktorá pracuje aj ako výskumná pracovníčka. Problematike nadania sa začala venovať ako prvá na Slovensku. V roku 1993 vypracovala *Projekt alternatívnej starostlivosti o nadané deti*, na základe ktorého bola otvorená prvá škola pre intelektovo nadaných žiakov v Bratislave. Je autorkou vzdelávacieho programu – APROGEN pre vzdelávanie a podporovanie nadaných žiakov od 5 do 18 rokov. Podľa tohto programu pracuje na Slovensku celá sieť škôl s triedami na vzdelávanie nadaných detí, ktorých je koordinátorkou. Vo svojom vystúpení vyzdvihla, že nadané deti sú strategické bohatstvo krajiny.

Blok I.

Talent v predškolskej a školskej výchove a vzdelávaní

Sekcia bola zameraná na spôsoby odhalenia talentu už v ranom veku, možnosti rozvíjania talentu u detí a mladých ľudí, aktivity pre talentované deti rozvíjané na školách (napr. olympiády). Rozoberala sa problematika spôsobov rozvoja vzdelávacieho prostredia za účelom využitia potenciálu a talentu všetkých detí, spôsoby, ktorými je možné prostredníctvom inovatívnej pedagogiky a prístupov zameraných na študenta pomôcť deťom pri využívaní ich potenciálu a rozvoji ich talentu.

Prednášajúci:

Margaret Sutherland (Spojené kráľovstvo: University of Glasgow, School of Education)

Martin Putala (Slovensko: Univerzita Komenského v Bratislave, Prírodovedecká fakulta)

Piet van de Craen (Belgicko: Vrije Universiteit Brussel)

Albert Ziegler (Nemecko: University of Erlangen-Nuremberg)

Slovensko v tejto sekcii zastupoval **Martin Putala**, docent na Prírodovedeckej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave kde vedie prednášky zo základnej a pokročilej organickej a fyzikálno-organickej chémie. Zaoberá sa výskumom v oblasti organickej syntézy. Okrem výskumnej a pedagogickej činnosti sa venuje aj objavovaniu mladých talentov v oblasti vedy. Zastáva funkciu predsedu Rady vysokých škôl Slovenskej republiky, pôsobí ako predseda Slovenskej komisie chemickej olympiády a člen Riadiaceho výboru medzinárodnej chemickej olympiády. Prezentoval, ako objaviť a pritiahnúť mladé talenty v oblasti chémie. Jednou z foriem sú aj chemické olympiády, letné campy a letné školy.

Talent a excelentnosť v odbornom vzdelávaní a príprave

Sekcia sa zamerala na vymedzenie špecifickej zodpovednosti, resp. úlohy vzdelávacích systémov v procese práce s talentom. Rozvíjané aktivity na podporu a motiváciu talentovaných v oblasti vzdelávania a aktuálne trendy v oblasti vzdelávania talentovaných (napr. duálne vzdelávanie).

Vystúpili:

Jack Wratten (Spojené kráľovstvo: University College London)

Diana Filip (Belgicko: JA Europe)

Vladimir Kvetan (CEDEFOP: European Centre for the Development of Vocational Training)

Pirkko Pyörälä (Európska komisia: Generálne riaditeľstvo pre zamestnanosť, sociálne záležitosti a začlenenie)

V druhom bloku boli prezentácie v dvoch paralelných sekciách.

Blok II.

Sociálne začlenenie a podpora talentu

Sekcia bola zameraná na vyhľadávanie talentov v prostredí marginalizovaných skupín (zdravotne postihnutí občania, etnické skupiny, azylanti a ďalší ľudia ohrození chudobou a sociálnym vylúčením), na podporu talentov v daných skupinách, možnosti ich začlenenia do spoločnosti, prevenciu marginalizácie a netolerancie.

Prednášajúci:

Dylan Hyman (Holandsko: Day a Week School, Amsterdam)

Ján Hero (Slovensko: Ministerstvo vnútra SR)

Clare Ryan (Írsko: St Leo's College, Carlow)

Moderátor: Dana Rušinová (Slovensko: Koalícia pre deti Slovensko)

Slovensko v tejto sekcii zastupoval **Ján Hero**, ktorý v súčasnosti pracuje na Ministerstve vnútra SR v Úrade splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity. Jeho práca sa týka riadenia a odborných služieb v oblasti vzdelávania, bývania, sociálnych záležitostí, zdravia a bezpečnosti v súvislosti s rómskymi komunitami.

Rozpoznanie a rozvoj talentu

Sekcia prierezového charakteru zameraná na otázku identifikovania a rozvoja talentu vo všeobecnosti, identifikovania talentu v každom jednotlivcovi, možnosti udržania talentovaných v prostredí európskeho trhu, možnosti využitia talentov v prospech rozvoja spoločnosti ako celku. Zameranie sa na aktuálne otázky, problémy a trendy v danej oblasti.

Prednášajúci:

Kirsi Tirri (Fínsko: University of Helsinki, Department of Teacher Education)

Jozef Ristvej (Slovensko: Žilinská univerzita v Žiline)

Patricia Susan Jackson (Kanada, The Daimon Institute for the Highly Gifted)

Johanna Stahl (Rakúsko: The Austrian Research and Support Centre for the Gifted and Talented)

Ella Idsøe (Nórsko: University of Stavanger)

Za Slovensko vystúpil **Jozef Ristvej**, prorektor pre medzinárodné vzťahy a marketing Žilinskej univerzity v Žiline. Zaoberá sa problematikami podpory informačných systémov a technológií na podporu rozhodovania v krízovom manažmente. Pre rok 2012/2013 bol menovaný Európskou komisiou za veľvyslanca na Slovensku pre 25. výročie programu Erasmus v Európskej únii. Venuje sa popularizácii vedy medzi mladými ľuďmi. Je riaditeľom prestížnej súťaže žiakov stredných a základných škôl, Festivalu vedy a techniky AMAVET, zameraný na vyhľadávanie stredoškolských talentov vo vede a technike, je národným koordinátorom súťaže Európskej komisie na Slovensku, EUCYS.

Blok III.

Vysokoškolské vzdelávanie a veda

Vyhľadávanie a podpora talentov v oblasti vedy a techniky, potreba smerovania talentov do prioritných oblastí vedy a techniky pre hospodársky rast Európy, podpora seberealizácie talentov v daných oblastiach, aktivity v daných oblastiach v jednotlivých krajinách.

Piotr Pluta (Švajčiarsko: Cisco Systems)

Margaret Waters (Európska komisia: Generálne riaditeľstvo pre vzdelávanie a kultúru)

Lubomír Bilský (Slovensko: Centrum vedecko-technických informácií SR)

Lubomír Bilský, riaditeľ sekcie podpory vedy Centra vedecko-technických informácií SR (CVTI SR), podieľa na príprave a implementácii viacerých národných a medzinárodných projektov zameraných na podporu vedy, výskumu a inovácií vrátane popularizácie vedy a techniky a propagácie problematiky ochrany a komercializácie duševného vlastníctva. Aktívne sa tiež podieľa na tvorbe národnej infraštruktúry pre podporu transferu technológií na Slovensku a podpore budovania Národného podnikateľského centra. Bol členom celoeurópskej siete centier na prenos inovácií (Innovation Relay Centres Network) zameranej na podporu rozvoja medzinárodnej technologickej spolupráce. V rámci iniciatívy Európskej komisie Enterprise Europe Network (EEN), ako líder sekcie inovácií EEN na Slovensku.

Umenie a kreativita

Vyhľadávanie, podpora, motivácia, aktivity a iniciatívy rozvíjané v rôznych oblastiach umeleckej tvorby (hudobné, tanečné, divadelné, výtvarné umenie, literárne umenie a pod.).

Zdeněk Vondra (Česká republika: Vysoká škola ekonomická v Prahe)

Szilvia Németh (Maďarsko: Centre for Knowledge Management and Educational Research)

Barend van Heusden

Linda Jarvin (Francúzsko: Paris College of Art)

Na konferencii sa zúčastňujú aj talentovaní študenti. Stredoškooláci z Košíc, ktorí zvíťazili so svojou žuvačkou na chudnutie na najprestížnejšom festivale študentských firiem v Rige, tvrdia, že pre rozvoj talentu je kľúčová podpora zo strany učiteľov a školy.

Počas celého dňa prebiehala posterová výstava zameraná na prezentáciu aktivít rôznych slovenských organizácií angažujúcich sa v oblasti podpory a rozvoja talentu.

Konferencia bola priestorom na odbornú diskusiu zameranú na podporu talentu a nadania, ako aj šírenie povedomia o potrebe a možnostiach rozvoja talentu, profilovanie názorov a postojov k danej téme nielen v rámci akademickej sféry, ale aj medzi širšou odbornou verejnosťou na európskej úrovni.

Spracovali: Mária Izakovičová a Marta Bartošovičová
Foto: Ján Laštinec

http://vedeckykaleidoskop.cvtisr.sk/2016/9-2016/talent-ako-buducnost-euro-py-1.html?page_id=6762

Talent ako budúcnosť Európy (2)

(14. 09. 2016; www.vedeckykaleidoskop.cvtisr.sk)

Dvojdňová Medzinárodná konferencia o podpore a rozvoji talentu, ktorá sa konala v dňoch 12. a 13. septembra 2016 v Bratislave, v priestoroch hotela Double Tree By Hilton, počas druhého dňa pokračovala vystúpeniami v niekoľkých sekciách.

Úvodná časť bola zameraná na reportovanie z jednotlivých sekcií, realizovaných v prvom dni konferencie. V odbornom paneli pod názvom **Spoločné rozvíjanie talentu** vystúpili:

Diane Montgomery (profesor emeritus, Univerzita Middlesex)
Georgios Zisimos (vedúci pracovník v oblasti politiky vzdelávania a odbornej prípravy EÚ, Európska nadácia pre odborné vzdelávanie)
Dana Rušinová (výkonná riaditeľka, Nadácia pre deti Slovenska)
Marián Zachar (riaditeľ, Národná kancelária programu Medzinárodná cena vojvodu z Edinburghu na Slovensku)
Marca V. C. Wolfensberger (predsedníčka, Európska rada pre vynikajúce výsledky – EHC, profesorka, Hanze UAS & Univerzita Utrecht)
Ben Hekkema (koordinátor, MoccaAcademie)

Slovensko reprezentovali Dana Rušinová a Marián Zachar. **D. Rušinová**, výkonná riaditeľka Nadácie pre deti Slovenska a prezidentka Koalície pre deti Slovensko, informovala o oblasti práv a potrieb detí a mladých ľudí. Nadácia podporuje rôzne aktivity pre všetky skupiny detí a mladých ľudí s prístupom rešpektujúcim individuálne potreby a rozvoj ich talentu. Vzdelávacie projekty nadácie sú zamerané na posilnenie zručností profesionálov pracujúcich s deťmi a mladými ľuďmi, najmä učiteľov a podporujú inkluzívne vzdelávanie v SR.

M. Zachar, riaditeľ Národnej kancelárie programu Medzinárodná cena vojvodu z Edinburghu na Slovensku, prezentoval možnosti, ako pomôcť čo najväčšiemu počtu mladých ľudí uspieť v živote.

Sekcia **Talent ako základ podnikania** bola zameraná na podporu rozvoja talentu vo vzťahu k potrebám a požiadavkám trhu práce, prínosy aktivít na podporu talentu realizovaných vládou a inštitúciami pôsobiacimi v tejto oblasti pre podnikateľský sektor, aktivity a zlepšenia v oblasti podpory talentu, ktoré je potrebné realizovať za účelom synergického pôsobenia, ako aj príklady osvedčených postupov z praxe.

S prednáškami vystúpili:

Kenneth Ryan (riadiaci partner, KPMG Slovakia)
Oldřich Vaňous (člen predstavenstva Junior Achievement Slovakia)
Jari Jokinen (riaditeľ, Academic, Odborová organizácia Akademických inžinierov a architektov TEK, Fínsko)
Ian Oliver (vedúci oddelenia Tvorivé podnikanie, Centrum pre tvorivú prax)
Menno Bart (špecialista pre verejné záležitosti, Adecco Group)

V sekcii **Talent v praxi** účastníci prezentovali skúsenosti a príbehy mladých talentovaných a úspešných jednotlivcov.

Emília Petříková (študentka medicíny, výskumníčka, 2. Lekárska fakulta Univerzity Karlovy v Prahe)
Chew'n lose – Aleš Manica, Kristína Kráľovská, Petra Pangráčová, Patrícia Halászová, Natália Hamadejová (študenti, Gymnázium Trebišovská 12, Košice)
Michaela Brchnelová (študentka, Technická univerzita Delft)
Armin Vincentius Fabian (dočasný zástupca, Platforma mládeže Európskej siete podpory talentu, YP-ETSN)

Slovenská vedkyňa **Emília Petriková** má 21 rokov a venuje sa výskumu v oblasti onkológie. Je študentkou medicíny na Karlovej Univerzite v Prahe. Skúsenosti získala na klinike Mayo, University of California, Berkeley v USA, ako aj na University of Heidelberg v Nemecku. Výskumu sa venuje už od štrnástich rokov. Jej práca o účinku aspirínu ako pomocného liečiva pri liečbe rakoviny vzbudila veľký záujem. Získala za ňu viacero medzinárodných ocenení vrátane Špeciálnej ceny zo súťaže Európskej únie pre mladých vedcov a striebornej medaily na Medzinárodnej olympiáde mladých výskumníkov (IYIPO). Reprezentovala tiež Európsku úniu na najväčšej medzinárodnej vedeckej súťaži Intel ISEF. Popri výskume a štúdiu organizuje viacero medzinárodných vedeckých podujatí, prednáša na vysokej škole a recenzuje publikácie v oblasti medicíny. Hovorila o svojom príbehu, ako sa dostala k vede a čo ju motivovalo. Ako protiklad uviedla príbeh talentovaného mladého človeka, ktorý nebol dostatočne motivovaný a skončil na ulici a berie drogy. Predniesla niekoľko návrhov, ako efektívne pracovať s mladými talentami. Spolupracovala aj pri tvorbe *Bratislavskej deklarácie na podporu mladých výskumníkov* (viac v e-novinách Vedecký kaleidoskop).

Skupina študentov z Košíc – **Aleš Manica, Kristína Kráľovská, Petra Pangráčová, Patrícia Halászová, Natália Hamadejová** – prezentovala svoj projekt nazvaný Žuj a chudni! (**Chew'n lose**). Žuvačky na chudnutie sú bezpečné aj pre diabetikov, zlepšujú imunitný systém a majú ďalšie výhody.

Michaela Brchnelová je študentkou kozmického inžinierstva na Delft University of Technology v Holandsku. V minulosti získala viacero ocenení, vrátane prvého miesta na Medzinárodnom veľtrhu vedy a techniky Intel ISEF 2014 (The Intel International Science and Engineering Fair) v kategórii fyzika a astronómia. Ako uznanie za jej výskum po nej bola pomenovaná malá planétka *31462 Brchnelova*. (Viac informácií na portáli CVTI SR Veda na dosah) Svoju prácu prezentuje na konferenciách po celom svete. V súčasnosti pracuje na výskume zameranom na simuláciu syntetických plazmových tryskových pohonov s cieľom znížiť trenie lietadla. Okrem toho sa aktívne podieľa na organizovaní rôznych aktivít a podujatí pre mladších študentov s cieľom motivovať ich k štúdiu vedy a techniky. Vo svojom vystúpení, okrem iného, zdôraznila, že potrebujeme čím viac mladých ľudí, ktorí budú rozvíjať svoj talent. Hnacím motorom má byť zvedavosť. Treba im ponúknuť výzvy, podporiť a povzbudiť pri ich realizácii.

So záverečným slovom vystúpili:

Sophie Beernaerts (Európska komisia, Generálne riaditeľstvo pre vzdelávanie a kultúru)

Evarist Bartolo (minister školstva a práce, Ministerstvo školstva a práce Maltskej republiky)

Ivan Hromada (vedúci oddelenia pre vzdelávanie, zručnosti, šport, Stále zastúpenie SR pri EÚ, Brusel)

Konštatovali, že sa podarilo naplniť ciele konferencie zamerané na vytvorenie platformy pre odbornú diskusiu o podpore talentu a nadania, s dôrazom na oblasť školského a odborného vzdelávania. Zámerom bolo tiež šírenie povedomia o potrebe a možnostiach rozvoja talentu, profilovanie názorov a postojov k danej téme, nielen v rámci akademickej sféry, ale aj medzi širšou odbornou verejnosťou na celoeurópskej úrovni. Podľa ich vyjadrení prínosom boli i najlepšie príklady z celej Európy, skúsenosti profesijného rozvoja talentov v praxi a nové inšpirácie.

Po skončení konferencie sa uskutočnila **fakultatívna exkurzia do Centra vedy Aurelium v Bratislave**.

Zážitkové Centrum vedy je založené na myšlienke najľahšieho učenia prostredníctvom skúseností. Návštevníci mohli vidieť, a samozrejme vyskúšať, exponáty z rôznych oblastí vedy, ako napríklad matematiky, chémie, mechaniky, robotiky a automatizácie, ako aj mnoho ďalších.

Objavovanie novín pre prax nesúvisí len s výskumom. Dôležitá je tvorivosť i talent. Každý má v sebe skryté rezervy a potenciál byť v niečom dobrý. Aj preto je hlavnou témou slovenského predsedníctva v rezorte školstva je podpora a rozvoj talentu. Slovensko ako predsedajúca krajina sa pokúsilo aj touto konferenciou podniknúť pokrok v tomto smere na celoeurópskej úrovni.

Spracovali: Mária Izakovičová a Marta Bartošovičová

Foto: Ján Laštinec

http://vedeckykaleidoskop.cvtisr.sk/2016/9-2016/talent-ako-buducnost-euro-py-2.html?page_id=6764

Podpora mladých talentov

(25. 09. 2016; Televízna stanica STV 1; Správy RTVS; 19:00)

Európska únia hľadá spôsob, ako úspešne a ďalej podporovať mladé talenty. Únia si sľubuje, že talentovaní mladí sa ľahšie zamestnajú a spoločnosť bude vďaka inováciám rýchlejšie napredovať. Ako na to, by mala povedať aj slovenská vláda. Minister školstva vidí cestu v tútoroch, ktorí sa budú venovať žiakom individuálne. Odborníkov podľa Petra Plavčana máme dosť.

Katarína Jánošíková, redaktorka:

"Päťica stredoškôľakov z Košíc vymyslela žuvačku na chudnutie. Biznis projekt museli spraviť v rámci **vyučovania**. Nápad so žuvačkou by vraj inak možno nikdy neprišiel a nedostal sa na trh. Stredoškôľáci by zostali bez skúseností a talent, ktorý sa im podarilo rozvinúť, by už možno nikto neobjavil."

Natália Hamadejová, študentka:

"My piati sme sa rozhodli, že áno, my chceme na sebe pracovať a chceme niečo dokázať, a potom vlastne všetko to úsilie sa nám naozaj vyplatilo."

Ale Manica, študent:

"Veľa firiem nám neverilo alebo neboli dostatočne motivovaní, aby s nami spolupracovali a pomohli rozvíjať nám náš talent."

Katarína Jánošíková:

"Päťica z Košíc to dotiahla až na medzinárodný veľtrh študentských spoločností v Rige. Jej projekt suverénne vyhral. Zloženie žuvačky pomáha potlačiť chuť do jedla a spaľovať tuky. Študenti ale priznávajú, že bez motivácie a každodenného riešenia problémov s ich profesorkou by to možno na polceste vzdali."

Kristína Kráľovská, študentka:

"Brala nás každého individuálne a individuálne sa snažila aj rozvíjať naše talenty. A to nám, myslím, veľmi pomohlo."

Mária Kovaříková, profesorka:

"Tá cesta sa tvorí a som ju videla a bolo treba len usmerniť to, aby sme došli k tomu správne cieľu."

Katarína Jánošíková:

"Dokázali by to aj bez vás, bez nejakého tútora?"

Mária Kovaříková:

"Ja úprimne sa priznám, že nie, pretože pri každom talente, nech je akýkoľvek, musíte mať nejakého mentora, trénera, ako to nazveme, je jedno."

Katarína Jánošíková:

"Tútorov chce do slovenských **škôl** priviesť aj **minister školstva Peter Plavčan**. Do školských klubov by mali pritiahnúť najmä deti zo sociálne znevýhodneného prostredia. Mali by tam získať nové podnety a objaviť svoje nadanie."

Peter Plavčan, minister školstva (nom. SNS):

"... je to formálneho a neformálneho vzdelávania v rámci školy a v rámci školských klubov a týchto zariadení sa podarí veľmi účinne odhaľovať talent a jedinečnosť každého dieťaťa a snaží sa ho rozvíjať."

Katarína Jánošíková:

"Pomôcť chce aj Európska únia. Kľúčom, ako podporiť mladé talenty, má byť práve individuálny prístup a rôznorodé aktivity už od **materskej školy**."

Evarist Bartolo, maltský **minister školstva**:

"V školách máme snahu, aby deti sedeli a poslúchali. Ale to nebude stačiť. Musíme ich pripravovať na úlohy dvadsiateho prvého storočia, aby boli schopné čeliť situáciám skutočného života."

Katarína Jánošíková:

"Napriek napätej situácii v **školstve**, keď učitelia bojujú za lepšie podmienky, **minister školstva** verí, že **pedagógov**, ktorí sa budú môcť osobitne venovať jednotlivým študentom, by vedel nájsť."

<http://www.rtvs.sk/televizia/archiv/9941/106314>

Talenty v zrýchlenom svete vytvárajú rozdiel. Hľadá ich aj Slovensko

(26. 09. 2016; týždenník *TREND*)

Talent bol v antickom svete jednotkou hmotnosti. A aj dnes stále zaváži. V globalizovanom a zrýchlenom svete totiž vytvára rozdiel. Vyzdvihuje unikátnosť jedinca a aj miesta, ktoré dokáže priťahovať výnimočnosť. No nie je len tromfom v konkurenčnom súboji. Predovšetkým prináša riešenia. Pozreli sme sa preto na talent bližšie.

Ešte predtým než na pódium vstúpi Andrej Kiska, prebehne na plátne krátky videoklip. Malé deti sa v ňom naháňajú po lúke a potom sa hrajú s počítačmi. Za zvukov náladovej hudby z obrazu vystupujú slogany, hovoriace o dosahovaní nepredstaviteľného a o kráčaní tam, kam zatiaľ nevedie cesta. Potom sa slova ujme prezident SR a otvorí medzinárodnú konferenciu o podpore a rozvoji talentu. Minulý týždeň sa na ňu v Bratislave zišli desiatky odborníkov a úradníkov z celej EÚ.

Hlava štátu okrem iného povie, že každý zanedbaný a nerozpoznaný talent je stratenou šancou pre jedinca, spoločnosť aj pre Európu. Na malý moment celé podujatie pôsobí ako festival fráz a gýčová hra so sexy slovom. Ale nie je.

Príťažlivosť talentu je v tom, že kombinuje najintímnejšie súkromie a širokú verejnú sféru. Na jednej strane sú tu výnimoční jedinci, ktorí majú unikátne schopnosti a hľadajú možnosti, ako svoje nadanie najlepšie rozvinúť. Na druhej strane je spoločnosť, ktorá z ich konania môže výrazne profitovať. Pochopiteľne tu nie je reč o nadšencoch z televíznych „talent šou“ a primárne ani o športovcoch, ktorí síce môžu motivovať k telesnej kultúre, ale inak ide hlavne o výkony ich svalov.

To, že sa denne pozeráme do rozpačitých tvárí politických a spoločenských elít, súvisí aj s tým, že sa im minuli riešenia. Svet sa stáva natoľko komplexný a rýchly, že inštitúcie pri zvládaní problémov zúfalo zaostávajú. A nejde tu len o stále otvorené zásadné globálne výzvy ako terorizmus, migráciu či klimatické zmeny.

Aj každodennú náladu v spoločnosti ovplyvňuje to, či sa ľudia s adekvátnymi schopnosťami dostávajú na potrebné miesta. To totiž dáva signál, či je možný progres a či je dôvod sa vôbec o niečo snažiť. Z tohto pohľadu je zameranie sa na talent úplne namieste. Navyše, v našich končinách nejde o žiadnu novinku.

Priekopníci talentu

Kvízová otázka: Ktorá krajina sa začala v polovici sedemdesiatych rokov ako prvá v Európe zaoberať nadaním detí? Správne – Slovensko, či pôvodne ešte Československo. Už vtedy školských úradníkov zaujímala definícia talentovanosti, s čím sa obrátili na detských psychológov. Záujem o „iné“ deti pretrval aj po revolúcii. V roku 1993 vznikla na základe iniciatívy priekopníčky psychológie detskej nadanosti Jolany Laznibatovej prvá experimentálna trieda a v roku 1998 otvorila brány Škola pre mimoriadne nadané deti v Bratislave.

Za celým týmto úsilím je téza o výnimočnosti talentu. Znamená to, že nadaní jedinci disponujú schopnosťami, ktoré iní nemajú. Preto si vyžadujú individuálny prístup a pomoc pri rozvoji ich daností. „Nadanie a talent je úžasný fenomén. No nemôžeme tvrdiť, že nadaný alebo talentovaný je každý“, tvrdí riaditeľka školy J. Laznibatová.

Ak budeme všetkých vnímať rovnako, tak skutočne talentovaní ostanú nepodporení

A vysvetľuje, že v pentagonálnej teórii talentu je päť charakteristík, ktoré musí každý talent preukázať – musí byť excelentný, jedinečný, preukázateľný, musí sa prejaviť v nejakých výkonoch a musí byť merateľný. „Ak sa tvrdí, že nadaní sme všetci, tak sa tým robí veľká škoda, pretože to napríklad zavádza rodičov. Znamenalo by to, že sa máme individuálne starať o celú populáciu. Ak budeme všetkých vnímať rovnako, tak skutočne talentovaní ostanú nepodporení,“ hovorí J. Laznibatová.

Pedagogika nadanosti pritom nevníma len výnimočnosť jedinca. Aj tu je kontextom téza, že talent je „strategické bohatstvo štátu“. A to v tom, že dvíha celkovú intelligenčnú zdatnosť a schopnosť jeho organizovania. Môžeme to však mať aj v tvrdých číslach. Výskumníci Eric Hanushek a Ludger Vössmann vypočítali, že zvýšenie investícií do vzdelávania nadaných o desať percent môže krajine priniesť nárast HDP o 1,3 percenta.

Ak máte chuť si o téme talentu prečítať viac, tu sú knihy, ktoré v posledných rokoch vyvolali ohlas.

Vrodený verzus získaný

„Skvelý výkon je dnes hodnotnejší ako kedykoľvek predtým – ale odkiaľ sa v skutočnosti berie?“, pýta sa v úvode knihy *Talent is Overrated* (Talent je preceňovaný) autor Geoff Colvin. Už názov bestselleru signalizuje prúd myslenia posledných rokov. Jadrom je polemika s predstavou o vrodenej zázračných vlastností. Nahrádza ju teória postupného nadobúdania výnimočnosti učením a tvrdou prácou.

V tejto línii stojí aj „pravidlo desiatich tisíc hodín“, ktoré spopularizoval vo svojej knihe *Outliers* (Výnimoční) autor Malcolm Gladwell. Ukazuje, že úspech top performerov nezávisí výlučne od ich schopností. Na ich životnú dráhu má vplyv okolie, miesto pobytu či dokonca rok alebo mesiac narodenia. Predovšetkým však tvrdí, že dosiahnutie vysokých mét negarantuje žiadna danosť, ale minimálne 10-tisíc hodín praxe konkrétnej činnosti.

Kreatívne myslenie, schopnosť riešiť problémy, komunikačné zručnosti, empatia, sociálna citlivosť či podnikateľský duch. Tieto druhy nadania rastú na význame.

Táto demokratizácia talentu a názor, že „everybody can do it“, pôsobí sympaticky. Z pragmatického hľadiska je však pre spoločnosť, hladnú po riešeniach, vhodnejšie rodiať sa talent včas identifikovať, než manažovať desaťtisíc hodín tréningu, kým sa naplno prejaví.

Ďalšia – a prínosnejšia – polemika sa dnes vedie o tom, či je dostatočným a relevantným indikátorom talentu intelligenčný kvocient. Zatiaľ čo v polovici minulého storočia platila vysoká hodnota IQ ako vstupenka do klubu nadaných, dnes je tu oprávnená otázka, či inteligencia je jediná kompetencia, ktorú od talentov potrebujeme.

Ako rovnako zásadné, ak nie dôležitejšie, sa javia kreatívne myslenie, schopnosť riešiť problémy, komunikačné zručnosti, empatia, sociálna citlivosť či entrepreneurship – podnikateľský duch a nápaditosť. Tieto druhy nadania je zrejme ťažšie identifikovať, ale v dnešnom dynamickom svete rastú na význame.

Záujem nestačí

A teraz otázka, ktorá vám už možno napadla: Ako to, že Slovensko, vybavené dlhodobou tradíciou práce s nadaním, nie je dnes krajinou zaľudnenou talentami? Prečo musíme riešiť, že nadaní ľudia zo Slovenska odchádzajú? Ako to, že v aktuálnom barometri TRENDEU na otázku „Myslíte si, že Slovensko si dokáže udržať talent?“ až 76 percent respondentov odpovedalo „skôr nie“ a „rozhodne nie“?

Začnime pozitívne: Tohto roku sa do prvého ročníka na bratislavskej Škole pre nadané deti prihlásilo 185 záujemcov, pričom prijať môžu len tretinu. A žiaci sa hlásia aj do vyšších ročníkov, pretože im ich doterajšie školy na rozvoj daností nepostačujú. Kopa malých šikovníkov pri školských vrátach ani zabehnutý výskum nadania však ešte neznamenajú, že tu máme celospoločenský systém podpory a distribúcie talentu.

Talentovaní športovci majú celý tím ľudí, ktorý sa im venuje. Aj pre talenty v iných oblastiach by sme potrebovali trénerov.

Ako upozorňuje J. Laznibatová, súvisí to jednak s nedostatočným vzdelávaním pedagógov, ktorí sa majú talentu venovať. A prináša dobrý postreh v porovnaní so športom: „Talentovaní športovci majú celý tím ľudí, ktorý sa im venuje. Tréneri, maséri, psychológovia a tak ďalej. Aj pre talenty v iných oblastiach by sme potrebovali trénerov. Ak očakávame špičkové výkony, musíme aj pre tieto talenty pripraviť podobné podmienky, ktoré im umožnia sa rozvíjať,“ tvrdí J. Laznibatová.

Aktivítami v tomto smere sú projekty Junior Achievement či mentorský program Talent Guide organizácie LEAF. K servisu talentu však stále chýba špecializované psychologické centrum, na ktoré by sa výnimočný dorast mohol obrátiť. A zanedbané je aj rozoznávanie nadania v predškolskom veku. Pedagogika talentu sa navyše roky borila s výčitkami umelej tvorby „elity“. Dnes, napriek rokom praxe a skúseností, preto stále bojuje o základné veci. Zdatný dorast krajiny pochopiteľne neprúdi len zo špeciálnych škôl. Na otváranie otázky zaostalosti celého vzdelávacieho systému za akcelerovaným svetom tu však nie je miesto.

Prečo odchádzajú

„Keďže na Slovensku nič nie je, dá sa tu toho strašne veľa vybudovať,“ hovorí Michaela Brchnelová. Mladučká vedkyňa bola spolu s kolegyňou Emíliou Petrikovou najväčšou atrakciou bratislavskej konferencie o talente (ich profily nájdete nižšie).

Obe reprezentujú prototyp mladého slovenského talentu: výnimočné schopnosti, usilovnosť, prekonávanie prekážok a potom odchod na špičkové vzdelávacie inštitúcie do zahraničia. Pri otázke ...

Článok vyšiel v týždenníku TREND 38/2016. E-verzia článku je súčasťou predplatiteľského prístupu.

<http://www.etrend.sk/trend-archiv/rok-2016/cislo-38/slovensko-hlada-talenty.html>